

To je dobro sredstvo, kajti zametavati dobre, žlahne cepiče, je škoda, z vsahnelimi cepiti pa je zguba.

„Gosp. List“.

Gospodarske novice.

* *Razstava grozdja.* V Klosterneuburgu bo letošnja jesen razstava grozdja. Namen te razstave je, da se vendar enkrat ustanovi imenik posamesnih trt in bode konec zmešnjav v imenih.

* *Kmetijski poduk v ljudski šoli.* Minister poduka je stavil v letošnji proračun 5000 gld., s katerimi hoče plačevati izredne doklade onim učiteljem ljudskih šol, ki podučujejo mladino tudi v kmetijstvu. Prav tako!

Ponudba sadjerejcem.

Prišel je zopet čas, presajati drevesa in pripravljati cepiče za sadno drevje. Zdaj narezani in v zemljo posajeni cepiči frišni ostanejo noter do kresa. Če se pa pozneje spomladi narežejo, kedar je sok že za kožo, pa le ene dni strpijo in se hitro spridijo. Zato je potrebno zdaj oskrbeti si cepičev, da so takrat pripravljeni, kedar pride čas cepljenja. Najprej je treba cepiti češnje, potem pridejo češplje na vrsto, za češpljami breskve, potem pa hruške in jabelka.

Hruševe divjake, kateri so eno leto stari, in imajo dolgot od 9 do 12 palcev (colov), dam prav po nizki ceni — to je, po krajcarji. Obrodili so mi pa tako obilo, da jih imam čez dvakrat sto tavžent; zato bi jih rad prodal kacic 50.000. Če pa kdo želi krajših kakor 9 palcev visocib, jih pa tudi dam 100 za 50 krajc.

Kdor si hoče novo drevesnico narediti, ne more za nižo ceno priti k hruševemu zarodu, katerega na Kranjskem posebno manjka, kajti ljudje le bolj jabelka sejejo zato, ker jim hruške nočejo zeleneti. Meni so pa letošnje leto tako ozelenele, da jih je več kakor sem jih sam želel. Če si jih posestnik za 1 gold. kupi in na majhen prostor posadi, v majhnem času jih bo imel, da jih ne bo mogel na svojem prostoru posaditi. — Tudi jabelčnih divjakov se pri meni dobí, tako velikih, da so precej za cepljenje pripravi. Dam jih po 2 krajc. Koj v hiši se dadó cepiti in potem posaditi.

Dalje se pri meni dobodo hruške od 1 do 1½ seznja visoke po 40 krajc. mnogovrstnih žlahnih sort, — jabelčna drevesa ravno tako velika po 30 krajc., — breskve posebno močne po 40 krajc., — cepljene češplje več imenitnih sort po 40 krajc., — orehi po 33 krajc., — jehova drevesa za vrte po 33 krajc., — korenine šporgeljnov po 3 krajc.

Andrej Net,
posestnik na Kokrici nad Kranjem.

Zdravniška novica.

* *Kinin zoper kozé.* Na otocih indijskega Arhipelaga so kozé med ljudmi vsacega naroda grozno hude — piše slavnoznani Laški naravoslovec in potovalec **Odoardo Beccari** iz Aru-otoka (v južnem kraju Nove-Guinee) — in ondi bivajoči Holanci jih ozdravljajo s kininom in — ozdravijo. Močna doza (60 do 100 Angleških granov) krotí hudobo kóz in naredí, da obilno gnojenje brez nevarnih nasledkov preteče. V Holandski bolnišnici v Amboini sta izmed 300 kozavih, ki so jih s kinino zdravili, le 2 umrla. Beccari tudi je zbolel za kozami; kinin je jemal in bolezen lahko prestal. — Tako vsaj se bere; naj zdravniki naši skusijo.

Ukaz o gospodarskih zadevah.

C. kr. ministerstvo je 29. oktobra 1873. leta oklicalo ukaz, ki prepoveduje vvaževanje trtnih bilf čez meje Avstrijske. Ta ukaz se glasi tako-le:

1. Zarad silne nevarnosti, da se ne razširi po trtni uši filokseri*) huda trtna bolezen, prepoveduje se vvaževanje bilf čez meje omenjenih dežel in kraljestev.

2. Kolči (brez korenin) smejo se vvaževati, če niso izdelani in zaviti s trtnim listjem.

Spomini na deželni zbor Kranjski.

Obravnava o zalogi slovenskih šolskih knjig.

Ko smo poročali o razpravah deželnega zbora, obljubili smo, da nekatere govore prinesemo cele po stenografičnih zapisnikih. Spolnovaje to svojo obljubo, začnemo z obravnavo o zalogi slovenskih šolskih knjig. Naj zdaj tu najpred omenimo na kratko, za kaj je šlo pri tem predlogu deželnega odbora.

Živa potreba, da se vendar enkrat naš materni jezik vpelje v srednjih šolah (gimnazijah in realkah), je napotilo deželni odbor do predloga za osnovo deželne zaloge za izdavanje slovenskih učnih knjig, ker se nam vedno očita, da nimamo knjig, zato pa se vlada izgovarja, da ni mogoče, slovenski jezik vpeljati v srednjih šolah. Glavni namen šolske založnice je pa ta, da se s pomočjo deželnega zaklada tiskajo in izdavajo slovenske šolske knjige. Deželni zaklad postane po takem založnik knjig; on jih prodaja in iz skupljenega denarja povrača temu zakladu stroške tiska. Ko pa so deželnemu zakladu iz prodanih knjig povrnjeni ti stroški, potem vsi še neprodani iztisi knjig postanejo popolna lastnina pisatelja.

Kar se toraj iz deželnega zaklada nakloni izdavanju šolskih knjig, to ni darovano ali zavrženo, ampak le brezobrestno posojilo je; založba je, ki se ima povrniti po prodanih knjigah. A tudi ta založba je omejena na znezek, ki se preseči ne smé.

Ta predlog deželnega odbora, ki ga je živo priporočal finančni odsek, je Dežman skušal spodbiti z ugovori, ki jih čitatelji naši zvedó iz obširnega in jako tehtnega govora dr. Costovega.

Govor dr. Coste.

Meni se zdi jako nedosledno, da ni moj gospod predgovornik predloga tako-le stavil: „čez denašnje predloge deželnega odbora, oziroma finančnega odseka naj se prestopi na dnevni red.“ Gotovo je, da bi deželni odbor, oziroma finančni odsek ne bil nasvetoval, naj se ustanovi tak zaklad za izdajo slovenskih šolskih knjig, ako bi ne mislil na druge knjige, kakor tiste, katere so potrebne za strokovne šole. Če je dež. zbor sklenil ustanoviti take šole za kmetijstvo, sadjerejo itd., mora dosledno skrbeti tudi za potrebne knjige; to je jasno, to je naravno. Zato pa ni treba posebnega sklepa deželnega zbora. Dobro je torej predgovornik omenil, da glavni namen tega zaklada za izdajanje slovenskih šolskih knjig niso strokovne šole, temveč, da so ravno srednje šole, naše gimnazije, realke in meščanske šole. Zarad tega pa tudi mislim, naj vsak zoper vso postavlo glasuje, kdor ni za ta važni del te postave.

Kaj pa nas je napotilo, da smo ta predlog prinesli v deželni zbor? Napotile so nas zdanje razmere naših srednjih šol. Upanje, katero smo imeli pod ministerstvom Hohenwartovim, da se bode tudi naša šolska stvar na boljše obrnila, — upanje, da se bode res nekaj v narodnem smislu zgodilo, to upanje je popolnoma propalo. Ne samo, da se je vse nazaj vzelo, kar je

*) „Novice“ so lani prinesle podobo te uši.